

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

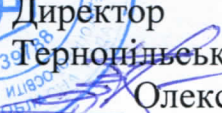
Протокол засідання науково-
методичної ради
Тернопільського ОКІППО
від 05 вересня 2025 р. № 5

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Тернопільського ОКІППО

 Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ

05 вересня 2025 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
УЧИТЕЛІВ (ВИКЛАДАЧІВ) НІМЕЦЬКОЇ МОВИ»**

Розробники програми	Пакуляк Ірина Ігорівна, методист, в. о завідувача відділу методики навчальних предметів суспільно-гуманітарного та естетичного циклів ТОКІППО
Найменування програми	Розвиток професійних компетентностей учителів (викладачів) німецької мови
Цільова група	Учителі (викладачі) німецької мови
Мета програми	Професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення професійних компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа", схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р , та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898
Напрямок програми	Розвиток професійних компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 29.08.2024 № 1225, та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами)
Обсяг програми	30 годин (1 кредит ЄКТС)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, змішана, дистанційна з використанням дистанційних технологій в синхронному або асинхронному режимах
Перелік компетентностей, що формуватимуться	Формування та розвиток професійних компетентностей учителя: мовно-комунікативна (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.4, А2.5); інформаційно-цифрова компетентність (А3.2, А3.3); психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3); емоційно-етична компетентність. (Б2.1, Б2.3); компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2); інклюзивна компетентність (В1.3) прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); оцінювально-аналітична компетентність (Г3.3), здатність до навчання впродовж життя (Д1.3)
Основні завдання програми	- Забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів ЗЗСО; - поглибити й розширити обсяг знань учителів ЗЗСО з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі; - активізувати розвиток значущих професійних якостей учителів ЗЗСО; - удосконалити вміння вчителів ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку; - поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.
Строки виконання програми	2026 рік
Графік освітнього процесу	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Кадрове забезпечення програми	Брик Роман Степанович, доцент кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Вітенко Ігор Михайлович, заступник директора з науково-методичної роботи та міжнародного співробітництва, кандидат географічних наук; Гайда Василь Ярославович, викладач кафедри змісту і методик навчальних предметів, доктор філософії; Жизномірська Оксана Ярославівна, доцент кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук; Кавецький Віктор Євгенович, в. о. завідувача, доцент кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Когут Ольга Іванівна, заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та інформаційно-комунікаційних технологій, кандидат філологічних наук, доцент; Колодійчук Олег Ярославович, в. о. завідувача, доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Корицька Галина Романівна, доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів, кандидат філологічних наук; Корман Марія Михайлівна, доцент кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат історичних наук; Олексюк Олеся Романівна, доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Пакуляк Ірина Ігорівна, методист, в. о. завідувача відділу методики навчальних предметів суспільно-гуманітарного та естетичного циклів; Смук Наталія Рішардівна, методист, в. о. завідувач відділу навчального відділу підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів.
Додаткові послуги	Можливість проживання у гуртожитку
Місце виконання програми	вул. В. Громницького, 1, м. Тернопіль / (за місцем роботи)
Вартість/безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги для слухачів курсів надаються безоплатно/за кошти фізичних та/або юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством; вартість встановлюється на основі затвердженого кошторису
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	Відповідно до норм, визначених Статутом інституту
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Очікувані результати навчання	Знання: нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти; сучасних підходів та методик організації освітнього процесу в НУШ; концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання; визначальних характеристик освітнього середовища; способів підтримки вчителя на різних етапах професійного розвитку. Уміння: організовувати педагогічну діяльність на засадах новітніх підходів, саморозвитку та впровадження нових форм роботи; застосовувати цифрові інструменти, компетентнісний підхід, інтеграцію STEM-технологій в освітній процес; розвивати критичне мислення, медіаграмотність, навички фасилітації, ефективної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; уживати превентивні заходи щодо булінгу; створювати безбар'єрний психологічно-безпечний освітній простір.

	Диспозиції (цінності, ставлення): готовність до реалізації сучасних цілей освіти, формування духовних цінностей, патріотизму, національної свідомості та здорового способу життя, партнерської взаємодії, здійснювати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://ippo.edu.te.ua/teaching/pidvishhennya-kvalifikacii/osvitni-programi-2026

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ОЧНА ФОРМА)

Зміст навчального модуля	Індекси компетентностей, які розвиваються	Кількість годин				Всього
		Аудиторна робота	Практична робота	Самостійна робота	Контрольні заходи	
Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу		4	-	-	-	4
1.1 Ментальне здоров'я особистості педагога	Б 2.1 В2.4	2				
1.2 Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану	В1.1. В1.2 В1.3	2				
Фахова діяльність педагогічних працівників		12	6	-	-	18
2.1 Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі: академічна доброчесність, авторське право, медіаграмотність і цифрова	А3 А3.2 А3.3 Д1	2				

гігієна						
2.2 Сучасні підходи формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів	A2 Б3 В1 Г2 Г2.2	2				
2.3 Інтеграція гуманітарного й технологічного підходів у навчанні: до використання інструментів 4К	A2.2 Б2.1 Б3.1 Д1.1	2				
2.4 Формування екологічної компетентності педагога в умовах воєнного стану	A 2.4. A 3.1 A 3.3 Б 2.2 В 2.4 Г 2.2 Г3.2	2				
2.5 Інтегроване навчання як ключовий механізм реалізації STEM-освіти	A2.3 Б1.1 Г1 Г2.2	2				
2.6 Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка	Д1.1; Д1.2	2				
2.7 Медіація як новий вектор розвитку сфери шкільної іншомовної освіти	A1.1 A1.3 A1.4 A2.2 A2.5		2			
2.8 Організація рефлексивної діяльності учнів на уроках іноземної мови	A1.3 Б1.2 Б1.3 Б1.4 Б2.2 Б3.1		2			

	ДЗ.1					
2.9 Методично-дидактичні засади навчання другої іноземної мови	A1.3 Г1.1 A2.3 A2.2		2			
Контрольно-аналітичний		-	-	-	2	2
3.1 Круглий стіл «Педагогічна рефлексія: когнітивні та афективні аспекти»					1 1	
Варіативний складник		4	2	-	-	6
4.1			2			
4.2		2				
4.3		2				
Разом годин		20	8	-	2	30

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА)

Зміст навчального модуля	Індекси компетентностей, які розвиваються	Кількість годин				
		Аудиторна робота	Практична робота	Самостійна робота	Контрольні заходи	Всього
Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу		4	-	-	-	4
1.1 Ментальне здоров'я особистості педагога	Б 2.1 В2.4	2				
1.2 Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану	В1.1. В1.2 В1.3	2				
Фахова діяльність педагогічних працівників		6	6	6	-	18
2.1 Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі: академічна доброчесність, авторське право, медіаграмотність і цифрова гігієна	А3 А3.2 А3.3 Д1	2				
2.2 Сучасні підходи формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів	А2 Б3 В1 Г2 Г2.2	2				
2.3 Інтеграція гуманітарного й	А2.2 Б2.1			2		

технологічного підходів у навчанні: до використання інструментів 4К	Б3.1 Д1.1					
2.4 Формування екологічної компетентності педагога в умовах воєнного стану	А 2.4. А 3.1 А 3.3 Б 2.2 В 2.4 Г 2.2 Г3.2			2		
2.5 Інтегроване навчання як ключовий механізм реалізації STEM-освіти	А2.3 Б1.1 Г1 Г2.2			2		
2.9 Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка	Д1.1; Д1.2	2				
2.6 Медіація як новий вектор розвитку сфери шкільної іншомовної освіти	А1.1 А1.3 А1.4 А2.2 А2.5		2			
2.7 Організація рефлексивної діяльності учнів на уроках іноземної мови	А1.3 Б1.2 Б1.3 Б1.4 Б2.2 Б3.1 Д3.1		2			
2.8 Методично-дидактичні засади навчання другої іноземної мови	А1.3 Г1.1 А2.3 А2.2		2			
Контрольно-аналітичний		-	-	-	2	2
3.1 Круглий стіл «Педагогічна		-			1	
		-			1	

рефлексія: когнітивні та афективні аспекти»						
Варіативний складник		4	-	2	-	6
				2		
		2				
		2				
Разом годин		14	6	8	2	30

ЗМІСТ ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК

Модуль 1. Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу

Тема 1. Ментальне здоров'я особистості педагога

Ментальне здоров'я – запорука успіху життєвого та професійного вимірів. Психолого-педагогічні, медичні трактування дефініції «ментальне здоров'я». Основні чинники, що впливають на ментальне здоров'я педагога. Зв'язок ментального здоров'я та емоційної стійкості.

Ефективні практики щодо психологічної стійкості особистості педагога. Роль ментального здоров'я особистості педагога на її професійну самореалізацію та позитивне саморозкриття на уроці. Матеріал може бути використаний педагогами, класними керівниками, асистентами учителів, методистами та керівниками закладів освіти щодо власної турботи про ментальне здоров'я та довголіття.

Список рекомендованих джерел

1. Базові навички турботи про себе та інших. Як подолати надмірний стрес (виклики війни). Довідник, підготовлено в межах ініціативи Першої леді Олени Зеленської. Громадська організація «Безбар'єрність». Київ. 2022. 42 с.

2. Методичні рекомендації щодо надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу. Посібник створений у межах ініціативи першої леді України. Проєкт Фондації Олени Зеленської із відбудови та облаштування укриттів у школах та дитячих садках за експертної підтримки Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» та Координаційного центру з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України. Київ. 2022. 31 с.

3. Система у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні. Цільова модель 2.0. За підтримки Олени Зеленської та Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» та Координаційного центру з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України, ГО «Безбар'єрність». Київ. 2023. 157.

4. Ти як ? Всеукраїнська програма ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської URL: <https://howareu.com/>

Тема 2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану

Інклюзивна культура педагога. Профіль вчителів інклюзивних закладів опрацьований Європейським агентством з особливих потреб та інклюзивної освіти. Психолого-педагогічні, організаційні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти в кризових і надзвичайних ситуаціях.

Бар'єри, що перешкоджають успішному налаштуванню педагогів на роботу в інклюзивному середовищі. Компоненти готовності педагога до роботи з здобувачами освіти з ООП в умовах війни: аксіологічний, емоційно-мотиваційний, когнітивний, вольовий, операційно-компетентнісний, комунікативний, рефлексивний.

Ефективні педагогічні стратегії інклюзивної освіти. Міждисциплінарна взаємодія з фахівцями психолого-педагогічного супроводу. Прийоми і методи підтримки учнів з ООП з різними нозологіями. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти при роботі в інклюзивному середовищі.

Список рекомендованих джерел

1. Безпалько О. Соціально-психологічна готовність педагогів до інклюзивної освіти: теорія і практика. Освітнологічний дискурс. 2022. №2. С. 43–50.
2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах війни та повоєнний час: навчально-методичний посібник. К., 2025. 194 с.
3. Демченко І. Формування психологічної готовності педагогів до інклюзивного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020. №28. С. 54–61.
4. Кавецький В. Є. Особливості підготовки педагогів до реалізації завдань інклюзивної освіти в умовах нових суспільних викликів. *Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року)* / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. С. 19-22.

Модуль 2. Фахова діяльність педагогічних працівників

Тема 1. Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі: академічна доброчесність, авторське право, медіаграмотність і цифрова гігієна

Відповідальне та безпечне використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі. Дотримання академічної доброчесності та вимог законодавства України під час створення та модифікації електронних освітніх ресурсів. Використання даних, згенерованих цифровими сервісами для прийняття рішень щодо освітнього процесу.

Маніпуляційні технології та пропаганда в інтернет-середовища. Оцінювання достовірності даних і надійності цифрових джерел і ресурсів: як розпізнавати «галюцинації» нейромереж; уникати маніпуляцій та захищати свої персональні дані під час взаємодії з ШІ. Базові принципи функціонування технологій штучного інтелекту, що дає змогу критично оцінювати результати їх застосування та усвідомлювати межі використання ШІ в освітній практиці.

Список рекомендованих джерел

1. Штучний інтелект — асистент сучасного вчителя : навч. посіб. / [Світлана Доценко, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Тетяна Собченко, Марина Корнієнко].—Х. : Вид-во «Ранок», 2025. — 176 с. — (Серія «Освіта сьогодення»).
2. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти <https://mon.gov.ua/static->

3. Проектування відкритого освітнього середовища з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку вчителів : методичний посібник / Барладим В. М., Бруяка А. В., Бугасенко М. А., Гриб'юк О. О., Коваленко В. В., Мар'єнко М. В., Осадчий В. В., Семеріков С. О., Тукало С. М., Шишкіна М. П., Яцишин А. В. / За ред. М. П. Шишкіної, В. В. Коваленко. Київ : ІЦО НАПН України, 2025. 196 с

Тема 2. Сучасні підходи формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів

Ключові аспекти мотивації як обов'язкової умови сучасного освітнього процесу. Сутність базових понять мотиваційного процесу, види мотивації в освіті та їх характерні риси. Дієві стратегії перетворення учня з пасивного слухача на активного учасника освітнього процесу.

Особливості формування позитивної мотивації навчання. Фактори впливу на мотивацію. Шляхи формування мотивації до навчання в учнів та підвищення їх навчальних досягнень.

Мотивація вчителя як запорука ефективного навчання. Формування власних підходів залученості сучасних учнів до освітнього процесу.

Лекція для педагогів-практиків та всіх, хто прагне зробити процес здобуття знань захопливим та результативним.

Список рекомендованих джерел

1. Грущенко С. І. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди наукова бібліотека, вступ. ст. та бібліограф. ред. Неудачина Т. І., відп. ред. Коробкіна О. Г. Харків: ХНПУ, 2019. 40 с.
2. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. 512 с.
3. Маклін А. Мотивуюча школа / пер. з англ., передм. та заг. редакція Т. В. Тадеєвої. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 480 с.
4. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова. Харків : Основа, 2012. 207 с.

Тема 3. Інтеграція гуманітарного й технологічного підходів у навчання: до використання інструментів 4К

Сутність сучасної освіти як простору інтеграції знань, досвіду й цінностей у контексті суспільних трансформацій ХХІ століття. Подолання предметної ізольованості як передумова формування міждисциплінарного мислення та здатності працювати з комплексними проблемами реального світу.

Феномен навичок ХХІ століття (критичне мислення, креативність, комунікація, кооперація) як нової освітньої парадигми. 4К як інструмент формування суб'єктності здобувача освіти, розвитку відповідальності, ініціативності та здатності до співтворчості. Концепція ESTEAM як модель синтезу науки, технологій, інженерії, мистецтва й математики на основі гуманітарного смислотворення.

Психолого-педагогічні засади створення інтегрованого освітнього середовища. Особливості організації проєктної діяльності як простору розвитку мислення, емоційного інтелекту та командної взаємодії. Зміна ролі вчителя.

Матеріал може бути використаний педагогами й управлінцями освіти для впровадження інтегрованих підходів, розвитку 4К та переосмислення освітнього простору як середовища можливостей.

Список рекомендованої джерел

1. Всеукраїнський методичний хакатон: «Інтегроване навчання засобами ESTEAM: від теорії до практики». URL: <https://surl.li/fnojfk/>
2. Корицька Г.Р., Долга У.І. Реалізація ESTEAM-ідей в умовах післядипломної педагогічної освіти. Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 26 квітня 2024 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2024. 354 с. (С.153-155).
3. Корицька Г.Р., Долга У.І., Сіропол С.Є. Інноваційний проєкт «МОДЕРНІ ТРЕНДИ STEAM (PHILOLOGY & TECHNOLOGY)». URL : <http://surl.li/efsof>.
4. Професійний стандарт. URL : <https://surl.lu/gxvxhm>.

Тема 4 Формування екологічної компетентності педагога в умовах воєнного стану

Сутність екологічної компетентності педагога як ключового механізму реалізації сучасної освітньої парадигми в умовах воєнного стану. Проблема трансформації змісту екологічної освіти під впливом викликів збройної агресії та необхідність міждисциплінарної інтеграції як умови формування цілісного екологічного мислення вчителів та учнів. Поняття екологічної компетентності як складного інтегрального утворення, що охоплює фахову грамотність, готовність до висвітлення тем екоциду та стратегій сталого відновлення територій.

Моделі та практичні інструменти: структура компетентності, методичний інструментарій, психолого-педагогічний аспект.

Роль екологізації освітнього процесу у професійному розвитку вчителя та зміні педагогічних ролей.

Список рекомендованих джерел

1. Бережна С. В. Екологічна компетентність педагога як фактор сталого розвитку суспільства. *Педагогіка та психологія*. 2023. Вип. 68. С. 12–20.
2. Колонькова О. О. Формування екологічної компетентності особистості в умовах воєнного стану: виклики та методичні рішення. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2022. № 26.
3. Екологічні наслідки війни в Україні: аналітична доповідь / за ред. О. В. Стельмах. К.: Екодія, 2024. 85 с.
4. Микитюк О. М. Методика навчання екології в умовах кризових ситуацій: навч. посіб. Харків: ХНПУ, 2022. 210 с.
5. EcoZagroza: Офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://ecozagroza.gov.ua/>
6. Освітня платформа «Екокрай»: Методичні матеріали для вчителів НУШ. URL: <https://ecokray.inf.ua/>

Тема 5. Інтегроване навчання як ключовий механізм реалізації STEM-освіти

Сутність інтегрованого навчання як ключового механізму реалізації STEM-освіти в сучасній школі. Проблема фрагментарності знань у традиційному предметному навчанні та необхідність міждисциплінарної інтеграції як умови формування цілісного STEM-мислення учнів. Поняття STEM-освіти, інтегрованого навчання та види інтеграції в освітньому процесі. Роль інтеграції у формуванні STEM-компетентностей, змін ролей учителя й учня.

Моделі інтегрованого навчання: інтегрованого уроку, STEM-проєкту, інтегрованих модулів і тематичних тижнів. Узгодженість інтегрованого навчання з ідеями Нової української школи та його значення для професійного розвитку вчителя. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти для впровадження STEM-підходу в освітню практику.

Список рекомендованих джерел

1. Гайда В.Я. Інноваційні засоби реалізації STEM-навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. №215. С.127-131.
2. Донець Н. Stem-освіта – вітчизняний досвід впровадження. Наукові записки. 2024. № 212. С. 154–160.
3. Марущак О. В., Терещенко Р. М., Мельник В. А. Інтеграція STEAM-технологій у професійну підготовку майбутніх учителів технологій: виклики та шляхи вирішення. Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технології. 2024. Вип. 7. С. 30–34.
4. Матвійчук Ю. Ю. STEM-світа як інструмент реалізації інтегрованого вивчення природничо-математичних дисциплін. Теорія та методика навчання та виховання. 2021. № 50. С. 123–135.

Тема 6. Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка

Освітні зміни як постійна реальність: реформа НУШ, цифровізація, інклюзія, воєнний контекст, соціальна нестабільність.

Особливості професійної діяльності педагога в умовах сучасних освітніх трансформацій, зумовлених реформуванням системи освіти, упровадженням компетентнісного підходу та нових педагогічних практик. Ключові компетентності педагога в ситуації змін.

Необхідність адаптивності та безперервного професійного розвитку. Внутрішні ресурси педагога: професійна мотивація та ціннісні орієнтири, відчуття професійної місії та значущості праці, самооцінка, впевненість у власних силах, психологічна та професійна стійкість (резильєнтність), здатність до рефлексії та самопідтримки. Зовнішні ресурси професійного розвитку: система підвищення кваліфікації та неформальна освіта, професійні спільноти, педагогічні мережі, методичні об'єднання, вебінари, цифрові інструменти.

Професійна супервізія: простір для аналізу складних ситуацій та емоційного розвантаження.

Список рекомендованої літератури

1. Концепція Нової української школи : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. Київ, 2016. 40 с.
2. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024.
3. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти : метод. порадник / за заг. ред. О. М. Топузова. Київ : Національна академія педагогічних наук України, 2025. 198 с.
4. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко; за заг. ред. І. Новик. Київ: УІРО, 2024. 102 с.
5. Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць. Вип. 38. Кам'янець-Подільський : Міленіум, 2025. 356 с.

Тема 7. Медіація як новий вектор розвитку сфери шкільної іншомовної освіти

Медіація як один із видів мовленнєвої діяльності, який дозволяє за допомогою мовного посередництва (в межах однієї мови або між мовами) отримати необхідну інформацію, успішно співпрацювати у колективі, досягати порозуміння у конфліктах. Принципи медіації базуються на глибокому проникненні в мову і культуру задля її кращого розуміння, дозволяючи знаходити шляхи порозуміння з носіями цієї іншої мови та культури, якраз покликаний максимально знівелювати ті труднощі лінгвокраїнознавчого, психологічного,

соціокультурного характеру, які можуть виникати під час міжнаціональної взаємодії.

Модельна навчальна програма для старшої профільної школи, де мовна медіація виокремлена в четверту групу результатів.

Список рекомендованих джерел

1. Пасічник О. Міжкультурна медіація – переосмислення місця і ролі рідної мови у навчанні іноземних мов. Проблеми сучасного підручника. 2019. № 22. С. 213- 223.
2. Смилова О.В. До питання професійної підготовки лінгвістичного медіатора. Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2011. № 43. С. 44-47.
3. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. 2020. COUNCIL OF EUROPE PORTAL. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

Тема 8. Організація рефлексивної діяльності учнів на уроках іноземної мови

Прийоми духовної, інтелектуальної, емоційної і фізичної рефлексії; особливості використання дидактичних ігор, вправ, завдань на уроках іноземних мов з метою підвищення якості та ефективності освітнього процесу. Класифікації педагогічної рефлексії - за змістом; (усна, письмова, символічна); за формою діяльності (індивідуальна, фронтальна, групова, колективна); за функцією (діяльності, змісту, навчального матеріалу, настрою, емоційного стану).

Ідеї для рефлексії настрою та емоційного стану, для рефлексії змісту навчального матеріалу.

Список рекомендованих джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.
2. Богосвятська А-М. Сучасний урок: скарбничка прийомів рефлексії. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. – 64 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / МОН України. Київ, 2016. 40 с.
4. Терновик Н. А. Психологічні умови розвитку підлітка як суб'єкта пізнавальної діяльності : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. С. 76–88.

Тема 9. Методично-дидактичні засади навчання другої іноземної мови

Особливості навчання другої іноземної мови, методи та види діяльності, які сприяють оптимізації освітнього процесу; розглянуто принципи навчання другої іноземної мови: міжкультурної спрямованості навчання, соціокультурної спрямованості навчання, когнітивно-інтелектуальної спрямованості навчання, взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності, контрастивного підходу, урахування лінгвістичного та навчального досвіду учнів, інтенсифікації навчання.

Характерні відмінності між методиками навчання першої іноземної мови і другої іноземної мови.

Інтенсивні методи навчання іноземних мов можливі їх використання на уроках, враховуючи їхні переваги над традиційними методами під час навчання другої іноземної мови в ЗЗСО: сугестопедичний метод, метод активізації резервних можливостей особистості.

Список рекомендованих джерел

1. Авчіннікова Г. Д., Казак Ю. Ю., Лаухіна І. С., Філіпович Т. М. Методика навчання другої іноземної мови. Умань: Візаві. 2021. 103 с.

2. Білецька І. О. Національні стандарти вивчення іноземних мов. URL : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2005/1/Nacionalni_standarty_vyvchennya_inozemnyh_mov_u_zagalnoosvitnih_shkolah_SHA.pdf
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К. : А.С.К., 2006. 192 с
4. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. 2020. COUNCIL OF EUROPE PORTAL. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

Модуль 3. Педагогічна рефлексія: когнітивні та афективні аспекти

Науково-методичні питання для обговорення:

1. Особливості формування та розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності.
2. Вимоги до результатів навчання за державними стандартами освіти. Зміст мовно-літературної освітньої галузі/навчального предмета (іншомовна освіта).
3. Ключові компетентності здобувачів освіти й наскрізні уміння, визначені державними стандартами освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти і рівнів сформованості їхніх компетентностей у межах мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта).
4. Особливості навчання другої іноземної мови.
2. Види інтеграції в мовно-літературній (іншомовній) освітній галузі, підходи до інтегрованого навчання здобувачів освіти.
3. Форми, методи й засоби навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти різних вікових груп засобами мовно-літературної (іншомовної) освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу).
4. Технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти засобами мовно-літературної (іншомовної) освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу). Зміст навчального матеріалу, особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти. Способи організації дослідницької діяльності здобувачів освіти на уроках іноземних мов.
5. Підходи до формування ціннісних ставлень здобувачів освіти на уроках іноземних мов.
6. Функційна грамотність у використанні цифрових пристроїв, їхнього базового програмного забезпечення, онлайн-сервісів, мережі Інтернет. Правила критичного оцінювання інформації та критерії медіаграмотності, цифрової фінансової грамотності. Цифрові середовища, професійні онлайн-спільноти й електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку учителя іноземних мов упродовж життя.
7. Вимоги законодавства щодо академічної доброчесності й використання об'єктів авторського права; мережевий етикет у професійній діяльності учителя німецької мови. Правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.
8. Індивідуальні особливості здобувачів освіти, вплив цих особливостей на засвоєння навчального матеріалу з німецької мови й успішну соціалізацію, ознаки погіршення психоемоційного стану. Види пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Основні умови формування мотивації здобувачів освіти до навчання.
9. Сучасні форми, методи, технології та засоби навчання навчальних предметів мовно-літературної (іншомовної) освіти, які сприяють розвитку уваги; способи/ методи саморегуляції, подолання стресу, керування емоціями, порозуміння.
10. Розмаїття й унікальність різних культур у суспільстві, відмінності між людьми, стратегії попередження, подолання і трансформації конфліктів у рамках освітньої діяльності на уроках

німецької мови.

11. Основні завдання членів команди психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами. Інструменти забезпечення інклюзивного навчання (інклюзивної культури, політики, практики). Принципи, форми й методи ефективної підтримки осіб з особливими освітніми потребами задля вивчення іноземних мов.

12. Технології індивідуального та диференційованого навчання на уроках іноземних мов. Вимоги до особливостей організації освітнього середовища як чинника іншомовного розвитку особистості здобувачів освіти.

13. Ознаки безпечного освітнього середовища у рамках мовно-літературної (іншомовної) освіти. Засади збереження психоемоційного здоров'я в освітньому середовищі.

14. Методики педагогічного прогнозування. Види та етапи планування освітнього процесу. Зміст типових освітніх програм / модельних навчальних програм з іноземних мов. Вимоги до навчальних програм.

15. Вимоги законодавства щодо організації освітнього процесу з іноземних мов. Форми організації освітнього процесу, види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Вимоги до змістового наповнення освітнього середовища. Обладнання, необхідне для забезпечення викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів).

16. Види оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на уроках іноземних мов. Форми оцінювання. Методики здійснення формувального, поточного і підсумкового оцінювання. Способи фіксації результатів педагогічних спостережень. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти в рамках мовно-літературної (іншомовної) освітньої галузі.

17. Методи і прийоми здійснення аналізу й рефлексії навчальної діяльності здобувачів освіти та її результативності у процесі іншомовної освіти. Методи й прийоми здійснення самооцінювання і взаємооцінювання здобувачами освіти результатів навчання

18. Вимоги до організації професійного розвитку учителів. Форми й види професійного розвитку. Вимоги до професійної діяльності вчителя, які визначено у професійному стандарті учителя ЗЗСО.

19. Засади створення та функціонування професійних спільнот. Особливості організації різних форм професійної підтримки й допомоги вчителям.

ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК

Модуль 4.

1. Булінг і мобінг у школі: виклики, відповідальність і культура взаємоповаги.
2. Мотиваційний аспект в організації освітньої діяльності здобувачів освіти в умовах сьогодення.
3. Ефективні освітні інструменти в професійній діяльності сучасного педагога.
4. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу.
5. Інтегративні освітні практики як засіб підвищення ефективності навчання.
6. Розвиток мовно-комунікативних якостей мовлення педагогів.
7. Ціннісні пріоритети педагога та освіти.
8. Формування психологічної компетентності педагога в сучасних умовах.
9. Профілактика емоційного вигорання (виснаження) педагога та основні підходи щодо зміцнення психічного здоров'я.
10. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації
11. Теорія множинного інтелекту на уроках німецької мови